

Välkomna!

Informationsmöte om lövplattmask

Obama nungara

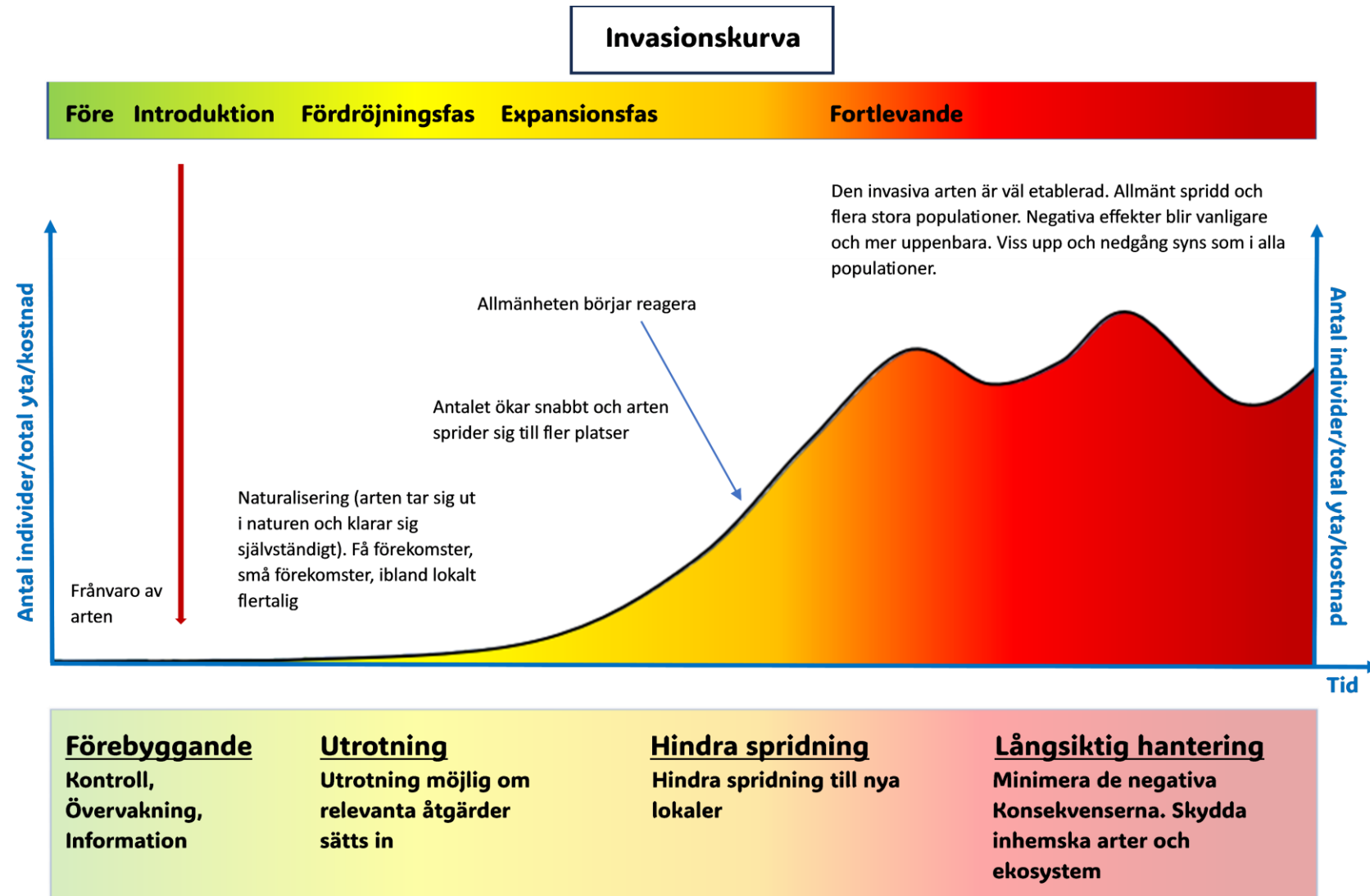

En ny rovlevande art som hotar våra ekosystem

- Varför är vi oroliga?
- När kan detta bli ett faktiskt problem?
- Kan vi inte vänta och se vad som händer?

- Plattmasken kommer bli omöjlig att utrota om den tar sig ut i naturen och riskerar att ge påverkan på ekosystemnivå
- Tanken är att få igång ett fungerande system INNAN klimatet blir varmt nog för arterna att verkligen klara sig på sikt
- Vi hoppas att vi fortfarande har klimatet med oss, alltså för kalla vintrar men befarrar att den redan nu kan överleva i stadsmiljö
- Skåne har ibland mycket milda vintrar, längre upp har man snö som fungerar isolerande.

I samhällets intresse- Lagstiftning och reglering

- Omfattas *Obama nungara* av lagstiftning?
 - Ja, sedan 7 januari 2025
- Eventuell framtida EU reglering

© Jonas Roth

©Jean-Lou Justine

Identifiering av lövplattmask

- Beige till mörkbrun plattmask som blir upp till 8-10 cm lång. Mörka längsgående ränder, beige sula.
 - Unga individer kan gå mer åt det grå hållet
- Äggen är först vita, sen röda och övergår till mörkbruna. Ca 4-5 mm stora, runda.
- Lever ovan jord eller i översta lagret. Gömmer sig dagtid.

Plattmaskens ägg- Kokong

Förväxlingsarter

- Diverse sniglar- Sniglar har en mantel, ryggåsar, andningshål, tjockare

Förväxlingsarter

- Iglar- Ringsegment, fäster ofta i ena änden, rundare

FAv LOPEZ André - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=58321470>

Förväxlingsarter

- Grå landplanarie- ca 2 cm, grå till gråbrun, ibland med mörkare flammor. I den smalare framändan sitter två mörka ögon.
 - Inhemsk art av plattmask som främst lever i skog och parker. Svår att skilja från unga individer av *Obama nungara*

Hur undviker vi att sprida den?

- Ställ mottaget växtmaterial på hårdgjord yta eller markduk
- Kontrollera batchen ni får in.
 - Kolla marken under krukans
 - Kolla under själva krukans
 - Lyft, om möjligt, ur plantan och kolla i krukans
 - Kolla under tråg/backar
- Genom att utföra ovanstående steg har man minskat risken för att sprida framför allt vuxna individer
 - Leta gärna efter ägg, men dessa är svåra att hitta
 - Unga individer av plattmasken är också svåra att upptäcka. De är bara någon millimeter när de kläcks!

Vad gör vi vid fynd?

- Ta bort plattmasken
- Isolera plantorna och kontrollera dem igen nästa dag.
- Hittas nya plattmaskar bör ni fortsätta kontrollera regelbundet tills inga individer hittats på 2 dygn.
- Plattmaskarna dör om den värms till ca 38-39 grader i 15 min eller fryses till -2-3 grader i ett dygn.
 - Man kan alltså sanera växter genom att sänka krukans i varmt vatten eller frysa växten.
 - Det kommer komma ut mer information om detta inom kort
 - Det är viktigt att man kontrollerar att temperaturen når hela vägen in i krukans!

Praktisk information

- Använd handskar när ni hanterar plattmasken- slemmet kan vara lätt retande på huden
- För att avliva hittade plattmaskar kan ni antingen hälla på kokande vatten eller lägga dem i frysen i 1 dygn.
- Om ni behöver hjälp med artbestämning kan ni tillsvidare maila er länsstyrelse.

Hundar?

- Hundar kan tränas att markera för plattmasken och vi håller på att se på begränsningarna
- Hundar kan vara ett bra redskap att fokusera kontrollerna men hund ersätter inte okulär besiktning.
- Det är stor skillnad på hur effektiva och träffsäkra olika hundar är. Professionella hundar kan söka effektivt under lång tid utan att tappa fokus och intresse.
- Det jobbas intensivt på att lära upp hundar i hela landet.

- **Vilka växter har störst riska att sprida *Obama nungara*?**

- Fynd har gjorts i många typer av växter- gräs, blommor, buskar
- Underleverantörerna finns i flera delar av Centraleuropa
 - **Risk finns för växtmaterial från hela Europa**
- Fynden har gjorts i/på växter som kommit i kruka. Under krukorna, i krukorna och under tråg.
- Vi anser att spridningsrisken är mycket liten med bar-rotat material.
- Inga fynd är gjorda på större träd, men det utesluter inte att det finns.

Vad ska jag som slutkonsument tänka på?

- Samma råd gäller för dig som köper och tänker plantera växter som för de som importerar
 - Isolera plantorna på hårdgjord yta och kontrollera dem innan de sätts i marken
 - Informera och utbilda personal som sköter planteringarna så de är uppmärksamma!
 - För vissa typer av växter kan det vara ett alternativ att ta bort och kassera jorden som följer med plantorna
 - Fundera på om det är möjligt att värmebehandla växterna genom nersänkning i vatten
- Prata med säljaren och fråga om vilka rutiner de har och hur växterna är kontrollerade och eventuellt behandlade.
- Informera säljaren och din Länsstyrelse vid fynd.
- Håller er uppdaterade på nya råd och rekommendationer
 - Länsstyrelsen Skånes webbsida eller Naturvårdsverkets webbsida